

Informace o přijetí opatření podle zákona č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů (whistleblowing)

Směrnice Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie, má přímý účinek na národní legislativu od 17. prosince 2021. Smyslem ochrany těchto osob (oznamovatelů) je vytvořit takové prostředí, ve kterém se oznamovatelé nebudou muset obávat jakékoliv sankce pro případ, že protiprávní jednání oznámí, a přispět tak ochraně veřejného zájmu.

Tato směrnice byla do českého právního řádu transponována zákonem č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů (dále jen „Zákon“), a souvisejícím změnovým zákonem s účinností k 01.08.2023.

Česká obchodní inspekce (dále též jen „ČOI“) jako orgán státní správy (povinný subjekt) má zaveden vnitřní oznamovací systém, který slouží k nahlašování oznámení o možném protiprávním jednání, které podal státní zaměstnanec nebo zaměstnanec zařazený v ČOI na základě pracovní smlouvy nebo dohody o práci konané mimo pracovní poměr, vykonávající odbornou praxi nebo stáž (dále jen „oznamovatel“) a které

- a) má znaky trestného činu,
- b) má znaky přestupku, za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 100 000 Kč,
- c) porušuje zákon o ochraně oznamovatelů nebo
- d) porušuje jiný právní předpis nebo předpis Evropské unie v oblasti
 1. finančních služeb, povinného auditu a jiných ověřovacích služeb, finančních produktů a finančních trhů,
 2. daně z příjmů právnických osob,
 3. předcházení legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,
 4. ochrany spotřebitele,
 5. souladu s požadavky na výrobky včetně jejich bezpečnosti,
 6. bezpečnosti dopravy, přepravy a provozu na pozemních komunikacích,
 7. ochrany životního prostředí,
 8. bezpečnosti potravin a krmiv a ochrany zvířat a jejich zdraví,
 9. radiační ochrany a jaderné bezpečnosti,
 10. hospodářské soutěže, veřejných dražeb a zadávání veřejných zakázek,
 11. ochrany vnitřního pořádku a bezpečnosti, života a zdraví,
 12. ochrany osobních údajů, soukromí a bezpečnosti sítí elektronických komunikací a informačních systémů,
 13. ochrany finančních zájmů Evropské unie nebo
 14. fungování vnitřního trhu včetně ochrany hospodářské soutěže a státní podpory podle práva Evropské unie.

ČOI vylučuje přijímání oznámení od osoby, která pro ČOI nevykonává práci nebo jinou obdobnou činnost podle § 2 odst. 3 písm. a), b), h) nebo i) Zákona.

K plnění výše uvedeného úkolu v ČOI byl vydán „Metodický pokyn ústředního ředitele České obchodní inspekce k ochraně osob, které oznamují protiprávní jednání v České obchodní inspekci podle zákona č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů“.

Hlavním cílem ochrany oznamovatelů je umožnit odhalování protiprávního jednání odehrávajícího se na pracovišti nebo při výkonu pracovní (či jiné obdobné) činnosti.

Oznámení přijímá a vyřizuje příslušná osoba. Oznámení musí obsahovat údaje o jménu, příjmení a datu narození, nebo jiné údaje, z nichž je možno dovodit totožnost oznamovatele.

Oznámení lze na ČOI podat prostřednictvím zřízeného vnitřního oznamovacího systému (VOS):

a) Písemně:

1. nejlépe doručení listinných oznámení v zalepené obálce s označením „k rukám příslušné osoby – neotevírat“, na adresu podatelny České obchodní inspekce, Gorazdova 1969/24, 120 00 Praha 2, nebo do schránky pro příjem listinných oznámení označené „Schránka pro příjem oznámení podle zákona 171/2023 Sb.“, která se nachází ve vstupu do budovy z ulice Gorazdova 1969/24, 120 00 Praha 2 (na pravé straně hned za vstupními dveřmi).
2. Prostřednictvím elektronické adresy oznameni@coi.gov.cz – podané oznámení přijímá příslušná osoba, která oznámení zaeviduje ve své evidenci údajů.

b) Ústně (osobní nebo telefonický rozhovor).

Na žádost oznamovatele přijme příslušná osoba oznámení osobně v přiměřené lhůtě, nejdéle však do 14 dnů ode dne, kdy o to oznamovatel požádal. Nelze-li lhůtu dodržet z důvodů na straně oznamovatele, poznamenaná příslušná osoba tuto skutečnost do spisu.

Příslušná osoba bezodkladně písemně vyrozumí oznamovatele o přijetí oznámení, nejdéle však do 7 dnů ode dne přijetí oznámení; toto se nepoužije, jestliže je zřejmé, že by takovým postupem byla prozrazena totožnost oznamovatele anebo jestliže o to oznamovatel požádal. Příslušná osoba posoudí důvodnost informací uvedených v oznámení a písemně vyrozumí oznamovatele o výsledcích posouzení do 30 dnů ode dne přijetí oznámení. V případech skutkově nebo právně složitých lze tuto lhůtu prodloužit až o 30 dnů, nejvýše však dvakrát. O prodloužení lhůty a důvodech pro její prodloužení je příslušná osoba povinna oznamovatele písemně vyrozumět před jejím uplynutím. Pokud oznámení neobsahuje všechny potřebné informace či údaje, vyzve příslušná osoba oznamovatele k jejich doplnění.

Příslušná osoba vede evidenci údajů o přijatých oznámeních. Evidenci vede v elektronické podobě a v rozsahu:

- a) datum přijetí oznámení,
- b) jméno, popřípadě jména, příjmení, datum narození a kontaktní adresa oznamovatele, nebo jiné údaje, z nichž je možné dovodit totožnost oznamovatele,

- c) shrnutí obsahu oznámení a identifikace dotčené osoby,
- d) datum ukončení posouzení důvodnosti oznámení příslušnou osobou a jeho výsledek,
- e) navržená a přijatá preventivní nebo nápravná opatření.

Do výše uvedené evidence a k oznámením a uchovávaným dokumentům má přístup pouze příslušná osoba. Příslušná osoba uchovává oznámení a dokumenty související s oznámením po dobu 5 let ode dne přijetí oznámení.

Ústřední ředitel České obchodní inspekce jmenoval v rámci stávajících systemizovaných služebních míst Mgr. Vratislava Berana, tel. 296366261 a Ing. Josefa Hrubého, tel. 296366172, jako příslušné osoby, které přijímají, prošetřují a navrhují opatření k nápravě zjištěného protiprávního jednání.

Všichni oznamovatelé bez výjimky se v každém případě mohou obracet na Ministerstvo spravedlnosti prostřednictvím externího oznamovacího systému, případně na jiné orgány veřejné moci příslušné k řešení oznamovaného protiprávního jednání.

Metodickou, poradenskou a odbornou pomoc ve věcech ochrany oznamovatelů poskytuje Ministerstvo spravedlnosti. Současně vykonává úkoly spojené se zavedením a fungováním externího (vnějšího) oznamovacího systému, přijímá a posuzuje oznámení a plní další úkoly stanovené Zákonem. Podrobnosti a bližší informace jsou ke stažení na: <https://oznamovatel.justice.cz>.